

надійного та ліквідного забезпечення повернення кредиту. При наданні кредиту менеджери банку оцінюють рівень кредитоспроможності позичальника – суб'єкта малого бізнесу, надаючи йому певний кредитний рейтинг. Оцінка кредитоспроможності – це оцінка минулої фінансово-господарської діяльності позичальника. Але при оцінці кредитоспроможності клієнта не враховується забезпечення кредиту. У нашому випадку забезпеченням кредиту слугують договори субконтрактингу, тобто це майбутня діяльність суб'єкта малого бізнесу з новими можливостями, новими надійними партнерами та перспективою підвищення свого кредитного рейтингу.

Не вивченим питанням залишається, яким чином впливає на рішення менеджерів банку про надання кредиту рівень кредитоспроможності, сума кредиту та рівень його забезпечення. Чи зможе отримати суб'єкт малого бізнесу кредит, якщо він має досить низький рівень кредитоспроможності, але має договір субконтрактингу, сума якого перевищує суму кредиту в 2-2,5 рази. Тобто на момент подачі документів до банку суб'єкт малого бізнесу має скрутне фінансове становище, але в майбутньому, за договором субконтрактингу, його становище істотно зміниться в бік покращення фінансово-економічного становища. Для вирішення поставленої задачі скористаємося методом планування експерименту. Безпосередньо експеримент у поставленій задачі поставити дуже важко, тому що потрібно одразу включити до дослідження велику кількість груп менеджерів банку та суб'єктів малого бізнесу та внести істотні зміни в механізм кредитування малого бізнесу. Тому прийнято рішення про проведення пасивного експерименту, на основі результатів якого побудувати модель вербальної поведінки менеджерів банку на залежність рівня кредитоспроможності суб'єкта малого бізнесу та рівня його забезпечення у вигляді договорів субконтрактингу.

*І.І. Біломістна,
Харківський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ*

НОВАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ БАНКУ

Основу сучасної світової економічної системи становлять фінансові відносини, які неможливі без існування банків. Тобто банківська система стає домінуючою складовою економіки. Особливості банківської діяльності полягають у визначній ролі довіри до банківської системи в цілому і банків зокрема з боку клієнтів. Підґрунтя довіри – здатність банку задовольняти вимоги з боку клієнтів вчасно та в повному обсязі.

Саме тому для банків надзвичайно важливим є питання ефективності управління фінансовими ресурсами банку.

Якщо проаналізувати будь-яку банківську кризу, то через різні причини виникнення поштовхом для бурхливого розвитку завжди була нездатність банків погасити перші панічні хвилі серед клієнтів шляхом повного та своєчасного задоволення їх вимог. Унаслідок цієї неспроможності паніка стає системною і банківська система вступає у фазу кризи. Ефективне управління фінансовими ресурсами банку може зупинити кризові явища та підвищити фінансову стійкість банку. Таким чином, незважаючи на значний позитивний досвід роботи, накопичений у банківській сфері, необхідність адаптації до динамічного, складного і слабо визначеного оточення зумовлює необхідність розробки інноваційних методів банківського менеджменту, зокрема й логістичного підходу до управління фінансовими ресурсами банку.

Для розуміння того, чи можна впроваджувати в банківську діяльність методи логістики, необхідно проаналізувати, чи являє собою банк логістичну систему, що виконує логістичні функції, притаманні відповідним системам.

Функції, притаманні логістичним системам:

- цілісність: банк – це сукупність елементів, що взаємодіють між собою;
- складність: наявність великої кількості елементів, складний характер взаємодії між окремими елементами, вплив на систему великої кількості факторів зовнішнього середовища;
- ієрархічність: підпорядкування елементів нижчого рівня елементам вищого рівня;
- структурованість: наявність певної організаційної структури логістичної системи, що складається із взаємопов'язаних об'єктів і суб'єктів управління, які реалізують дану мету;
- інтегративні якості: притаманні банку як логістичній системі в цілому, а не елементам окремо;
- рухливість: мінливість параметрів елементів банківської установи (логістичної системи) під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів;
- унікальність: непередбачуваність і невизначеність поведінки в конкретних умовах і під впливом зовнішнього середовища;
- адаптивність: здатність банківської установи (логістичної системи) змінювати свою структуру й обирати варіанти поведінки відповідно до нових цілей під впливом зовнішнього середовища.

Аналіз діяльності банків із позицій стратегічних і тактичних завдань дозволяє впевнено стверджувати, що банк як логістична система повинна формуватися в 3 етапи, як і будь-яка інша система.

На першому етапі визначаються цілі функціонування системи. На другому – вимоги до неї. Тільки на третьому етапі можна конструктивно здійснити побудову банку як єдиної логістичної системи, що містить у собі підсистеми, які забезпечують досягнення поставленої мети, а саме: відділ кредитування, відділ касових операцій та грошового обігу, відділ операційного обслуговування, відділ логістики та інші.

С.П. Вожжов, канд. экон. наук, доц.

Севастопольский национальный технический университет

ВЛИЯНИЕ РЕЗЕРВОВ ПОД АКТИВНЫЕ ОПЕРАЦИИ НА РЕСУРСНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ

Пределная возможность банковской системы наращивать объемы активов кредитно-инвестиционного характера, за счет дополнительного привлечения денежных средств, находится в прямой зависимости от уровня ее капитализации. Определяющими показателями потенциала роста банковской системы являются фактические величины регулируемых показателей адекватности регулятивного капитала (платежеспособности) и отношения регулятивного капитала банков к общим активам.

В соответствии с требованиями НБУ за период с 01.01.2008 по 01.08.2010 отечественной банковской системе удалось увеличить регулятивный капитал с 72,3 млрд. грн. до 146,4 млрд. грн. за счет наращивания прежде всего уставных фондов и субординированного капитала. Однако за этот же период времени банковская система Украины лишилась 90 млрд. грн. собственного капитала за счет того, что механизм формирования резервов под активные операции предусматривает отнесение расчетной суммы резервов на валовые расходы банков, уменьшая чистую прибыль. Такой принцип формирования резервов является основной причиной низкой рентабельности капитала банков и убытков в сумме 38,5 млрд. грн. по состоянию на 01.01.2010. Он является источником риска нарушения платежеспособности банков, а также источником проблем с ликвидностью банковской системы в контексте ее способности генерировать ресурсы, необходимые для обеспечения экономического роста. Проблема локализации негативного влияния резервов под активные операции на ресурсный потенциал банковской системы становится весьма актуальной не только во время финансового кризиса, но и в период стабильности. С этой целью проведено исследование особенностей формирования резервов, а также степени однородности их структуры по критерию стабильности